

Redactioneel

De afgelopen jaren gingen veel bijdragen in *Religie & Samenleving* over corona. Er werd voorspeld dat het virus een blijvertje zou zijn en dat we ermee moeten leren leven. Natuurlijk gingen de bijdragen in dit tijdschrift dus over hoe religie in al haar verschijningen kan helpen om de fysieke en zeker ook mentale problemen die met corona gepaard gaan het hoofd te bieden. En over hoe ons zingevingssysteem dit blijvertje kan integreren. Er zijn nog steeds tal van besmettingen en zelfs landen met lockdowns. Toch kan ook gesteld worden dat in Nederland het leven van alledag niet meer door corona wordt geregeerd; een bezoek aan Oeteldonk in het voorlaatste weekend van februari 2023 kan deze stelling empirisch onderbouwen.

Andere maatschappelijke problemen eisen nu weer de hoofdrol op in het debat; corona is of was helaas niet het laatste probleem dat de mensheid dient te overwinnen. Heel duidelijk geldt dat voor een steeds terugkerend en een steeds urgenter wordend probleem: oorlog tussen landen en natuurlijk de zorgen over ons klimaat. Ook wat betreft deze problemen dringt de vraag zich op hoe religie en zingeving er zich tot verhouden.

Religie & Samenleving probeert aan te sluiten bij actuele maatschappelijke debatten. Derhalve bevat het huidige nummer *geen* bijdrage over corona maar wel over spirituele initiatieven die reageren op maatschappelijke uitdagingen. Suzanne Klein Schaarsberg (Tilburg University) toont dat spiritualiteit en contemplatie niet alleen een motivatie kunnen zijn om mee te doen aan protesten, bijvoorbeeld vóór vrede, maar volgens haar respondenten ook zelf een *vorm* van protest zijn: een publieke ervaring van innerlijke vrede verbetert de wereld. De andere bijdrage, van Lieke Schrijvers (Vrije Universiteit Amsterdam), biedt interessante inzichten in een meer institutionele vorm van religie: de toetreding van niet-joodse vrouwen tot liberale joodse geloofsgemeenschappen en de rol die rituele praktijken, in het bijzonder het dragen van de gebedssjaal, daarbij spelen. Bijzonder actueel is de aandacht voor de gendernormen in dit proces van toetreding en gemeenschapsparticipatie. We sluiten het nummer af met een fors aantal boekbesprekingen over een breed spectrum aan onderwerpen.

Het tijdschrift *Religie & Samenleving* heeft een bewogen 2022 achter de rug. In de redactie werd afscheid genomen van de gewaardeerde leden Leni Franken (Universiteit van Antwerpen) en William Arfman (Tilburg University). En we namen afscheid van uitgever Eburon en sloten aan bij Radboud University Press. Deze overgang ging gepaard met open access, wat inhoudt dat alle

bijdragen inmiddels vrij voor iedereen, ook studenten, toegankelijk zijn via onze website. Dit betreft niet alleen actuele bijdragen en bijdragen in de toekomst, maar ook ons archief sinds de oprichting in 2006. Auteurs worden van harte uitgenodigd om hun bijdrage nu op eigen initiatief en volledig zelf via de website van *Religie & Samenleving* in te dienen. De overgang was behoorlijk arbeidsintensief maar werd gelukkig uitstekend begeleid door onze nieuwe uitgever. Hiermee is ons tijdschrift klaar voor de digitale toekomst!